

Сонько С.П., Драч А.В. Розвиток захворюваності населення міста Умань за можливою дією патогенних факторів середовища. Тези. Охорона довкілля. Матеріали X Всеукраїнських наукових Таліївських читань 17-18 квітня 2014 р.- Харків, ХНУ ім.Каразіна. - С.62-66.

УДК 504.574.616

А. Ю. ДРАЧ, студ., **С.П. СОНЬКО**, док. геогр. н., проф.
Уманський національний університет садівництва

РОЗВИТОК ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ М.УМАНЬ ЗА МОЖЛИВОЮ ДІЄЮ ПАТОГЕННИХ ФАКТОРІВ СЕРЕДОВИЩА

Досліджена динаміка захворюваності населення м.Умань в зв'язку з можливою негативною дією факторів природного і техногенного середовища.

Ключові слова: динаміка, захворюваність, вплив середовища, екологічно залежні хвороби.

Исследована динамика заболеваемости населения г. Умань в связи с возможным негативным действием факторов природной и техногенной среды.

Ключевые слова: динамика, заболеваемость, влияние среды, экологически зависимые болезни.

The dynamics of morbidity of Uman' population in connection with the possible negative action of factors of natural and technogenic environment is investigated.

Keywords: dynamics, morbidity, effect, ecologically dependent illnesses

В Україні склалася загрозлива екологічна ситуація, яка дуже часто є причиною зростання захворюваності населення. Аналіз захворюваності та смертності свідчить про те що виникнення окремих патологій залежність від місця проживання та стану середовища.

Серед головних проблем розвитку будь-якого регіону України, є проблема забруднення навколишнього середовища. Середнє за розміром місто Умань не є виключенням. У місті, розміром 41 км² та чисельністю населення 86900 тис. осіб, спостерігається висока концентрація підприємств, автошляхів, сміттєзвалищ та інших об'єктів, які негативно впливають на стан довкілля. Майже всі промислові підприємства розташовані в межах житлової забудови, а, отже, створюють потенційну небезпеку погіршення гепатогенного стану середовища.

У зростанні захворюваності крім дії токсичних речовин, останнім часом відмічають також феномен синергізму. Так, «накладаючись» на традиційні, екологічно зумовлені хвороби чинять додатковий комплексний ефект.

Для дослідження рівня захворюваності були використані дані з КП «Уманська міська лікарня», необхідно також врахувати дані спостережень за місцевим полігоном побутових відходів, який перевищив термін своєї експлуатації, а також знаходиться у стані переповнення, та виділяє токсичні речовини в навколишнє середовище.

Загальний стан здоров'я населення характеризується наступними демографічними показниками: народжуваність, смертність, природній приріст та середня тривалість життя. Їхні значення для міста Умань в таблиці 1.

Таблиця 1

ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Показники	2011р.	2012р.	2013р.
Народжуваність на 1 тис. населення	11,2	10,6	10,6
Смертність на 1 тис. населення	10,8	10,0	11,3
Природній приріст	+0,22	+0,6	-0,7
Середня тривалість життя	69,7	70,7	69,8
В т.ч. у чоловіків	64,6	65,9	64,7
В т.ч. у жінок	74,8	75,2	74,5

З таблиці 1 видно, що в місті спостерігається зростання смертності та зниження показника народжуваності. Середня тривалість життя чоловіків на 10 років менша за жінок.

Більш чітку картину структури смертності населення можна прослідкувати в залежності від захворювання в таблиці 2

Таблиця 2

ДИНАМІКА СМЕРТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ПО ОКРЕМИХ ВИДАХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Причина смерті	2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Захв. системи кровообігу	638	67,5	607	53,6	652	66,0
Злоякісні пухлини	135	14,3	108	12,4	145	14,6
Захв. органів дихання	20	2,1	15	1,7	26	2,6
Захв. органів травлення	33	3,5	27	3,1	46	4,7
Інші захворювання	54	6	74	8,5	59	6
Всього	944		871		987	

З приведених таблиць 1 і 2 видно, що в структурі смертності на першому місці стоять захворювання органів кровообігу, а на другому місці онкологічні захворювання, відсоток яких залишається високим і має тенденцію до росту летальних випадків.

Для досліджень новоутворень в місті створена протиракова комісія, на засіданнях даної комісії виносяться питання розбору вперше виявлених занедбаних візуальних форм раку. Проаналізуємо показники захворюваності в таблиці 3.

Таблиця 3

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАННЯ НАСЕЛЕННЯ НА ОНКОХВОРОБИ

Показники	2011р.		2012р.		2013р.	
	Умань	Обл.	Умань	Обл.	Умань	Обл.
Захворюваність (‰)	30,2	35,5	32,4	35,0	32,2	37,1
Занедбаність загальна (‰)	21,6	24,3	28,4	22,9	25,5	26,5
Занедбаність візуальна (‰)	19,5	18,3	18,4	15,6	13,8	18,1
Смертність до року (‰)	18,4	26,4	24,5	25,9	27,7	25,3
Охоплено лікуванням, %	70,9	70,9	66,7	68,9	68	68,7
Морфол. верифікація, %	90,9	88	86,8	89,0	88,9	89,3
5-річна виживаемість, %	66,9	66,9	65,9	60,4	64,8	60,3
Смертність, (‰)	15,8	18,1	15,7	18,5	15,4	18,6

Як видно із приведених даних візуальна занедбаність перевищує показники, проте спостерігається поступове покращення. Також залишається стабільно високою смертність до року і низька виявленість пухлин. Більш змістовно аналіз виглядає якщо розглянути локалізацію пухлин.

Таблиця 4

АНАЛІЗ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ПУХЛИН

Локалізація	2011	2012	2013
Молочна залоза	31	25	35
Легені	27	22	21
Ободова кишка	19	23	18
Шлунок	15	22	8
Передміхурова залоза	11	18	19

Відмічається покращення виявлення пухлин молочної залози, але вкрай незадовільно проводиться робота по виявленню пухлин легень і шлунку.

До другої групи екологічно залежних хвороб належать такі хвороби органів дихання як – алергічний риніт, хронічний бронхіт, хронічні обструктивні хвороби легень та бронхіальна астма; хвороби органів травлення – гастрит та дуоденіт, холецистит та хвороби підшлункової залози. Аналіз проведений в таблиці 5.

Таблиця 5

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЕКОЛОГІЧНО ЗАЛЕЖНИХ ХВОРОБ В МІСТІ УМАНЬ

Хвороба	2011р.	2012р.	2013р.
Алергічний риніт	96	123	119
Хронічний бронхіт	3020	3190	3024
Хрон. обстр.хвор. легень	759	843	774
Бронхіальна астма	413	451	419
Гастрит та дуоденіт	3919	3804	3624
Холецистит	3763	3843	3811
Хвор. підшлун. залози	1954	2169	2256

Після детального аналізу таблиць, можна зробити висновок що в межах дії негативних чинників в місті є високі показники захворюваності населення. Це можна пояснити впливом в місті негативних чинників антропогенного та природного походження такі як автомобільні шляхи національного значення, місцеве сміттєзвалище, кар'єр видобутку граніту, положення міста на Українському щиті, та безліч промислових підприємств. Що і позначається на здоров'ї населення міста Умань.

Література:

1. Экологическая обусловленность болезней./ <http://www.argo-shop.com.ua/article-6062.html>.
2. Гермашенко В. Г. Лекційний матеріал з основ медичної статистики / В. Г. Гермашенко . – К: 2012 – 98с.
3. Шиян Д.В., Дослідження захворюваності населення старопромислового регіону за допомогою ГІС (на прикладі Кривбасу)/ Д.В. Шиян. – КНЕУ, 2011 . – 7с.
4. Курик М.В.. Эндоекологические проблемы детства./ Физическая экология человека. Электронный научно-популярный журнал. – Октябрь, 2011./ <http://aurasvit.com/>.